

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DAGNY

1912

TIDNING FÖR SVENSKA KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET

AF

FÖRENINGEN DAGNY

FEMTE ÅRGÅNGEN

F. ENGLUNDS BOKTRYCKERI - STOCKHOLM 1912

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

Sid.		Sid.
	LEDANDE OCH POLITISKA ARTIKLAR, KOMMUNALA ANGELÄGENHETER, SKOL- OCH UNDERVISNINGSFRÅGOR.	
Den nyaste rättsmoralen. Af S—d Pl—n, 265 Ekon. Af Metta Greger..... 453		
Fredrika-Bremer-Förbundet om den på- gående revisionen af äktenskapslagstift- ningen..... 193		
Kunglig proposition om politisk röst- rätt och valbarhet för kvinnor..... 169		
Kunglig proposition om rösträtt för kvinnor..... 25		
Kvinnofrågan i kungens frontal..... 37		
Likhet inför lagen. Schweiz nya civil- lag..... 417		
Nykterhet och kvinnorösträtt. Af G. H. von Koch..... 254		
När partiintressena råda..... 585		
Politisk rösträtt för kvinnor. Statistisk utredning af Ludvig Widell. Af Hilma Borelius..... 145, 159		
Reflexioner. Af Metta Greger..... 381		
Sammanhang i allt. Af Metta Greger.. 301		
Sedan tystnaden bröts. Af Metta Gre- ger..... 429		
Seminariebetänkandet. Af Anna Sören- sen..... 181, 194		
Separatlagstiftningen för kvinnliga indus- triarbetare. Fredrika-Bremer-Förbun- det uttalar sig..... 369		
Slöjdundervisningen vid våra folkskolor. Af Hild. Sjöberg..... 502, 559		
Solidaritet och partier..... 1		
Stadsfullmäktigevalen i landsorten..... 549		
Staten och kvinnans arbete inom landt- hushållningen. Af Gertrud Adelborg. 133		
Till frågan om kvinnliga elevers tillträ- de till Hudiksvalls allmänna läroverks gymnasium. Af E. Skarin..... 101		
Vår rösträttsfråga i riksdagen..... 241		
RÖSTRÄTTSRÖRELSEN.		
Högerns kvinnor och den politiska röst- rätten..... 596		
Mobilisering..... 491		
Moderata kvinnoförbundets program och syfte..... 52		
Rösträttsföreningarnas årsberättelser..... 261		
Rösträttspropositionen..... 161		
Signal till framryckning. Af Ellen Wes- ter..... 26		
Till de moderata kvinnorna inom L. K. P. P. R. Af Louise Stenbock f. Mörner. 561		
Upprop från moderata kvinnoförbundets styrelse..... 572		
Verkställande utskottets i L. K. P. R. svar till Moderata Kvinnoförbundet... 572		
LAGFRÅGOR.		
Kvinnor och minderåriga i riksdagen. Af M. Anholm..... 231		
Mannens förvaltningsrätt öfver makarnas gemensamma bo. Af Alexandra Skog- lund..... 99		
Moderskapsförsäkring. Af M. Anholm... 38		
Äktenskapslagstiftningens reformering. Fy- ra kvinnor tillsatta som sakkunniga... 219		
BIOGRAFIER, MINNESTECKNINGAR, NEKROLOGER.		
Almén, Ina. 1905—1911. Af Ellen Kle- man..... 113		
Bergman, Ellen. 70 år. Af A. M. H. 13		
Branting, Agnes. 50 år. Af Bertha Hübner..... 85		
af Callerholm, Th †. Af Ellen Kleman, 73		
En orädd svensk kvinna. Af Sigrid Platen..... 530		
Fibiger, Mathilda. En af de första. Af Ellen Kleman..... 329, 350, 362		
In memoriam. Af E. V..... 233		
Matton, Ida. Af E. S..... 372		
Norges första kvinnliga professor. Af Ellen Kleman..... 217		
Några minnesord vid Carin Scholanders bår. Af Sigrid Elmblad..... 210		
Preinitz, Fru Anna. Af A. Symonds Ohlin..... 504		
Pålman-Göthman, Elin. †. Af —n. 446		
Rathou, Emilie. Af A. W..... 222		
de Ron, Hélène. †. Af Annie Boman Roos, Anna Maria. 50 år. Af Aivva Uppström..... 157		
Rönquist, Lotten. Af Maria Rieck- Müller..... 405		
Silow, Mathilda. Ett 25-årsjubileum... 465		
Tenow, Elna. 50 år. Af Maria Rieck- Müller..... 229		
Till Sigrid Leijonhufvuds 50-årsdag. Af Lydia Wahlström..... 313		
Upmark, Eva. 60 år. Af Alexandra Skoglund..... 277		
Whitlock, Anna. Af E. K—n..... 282		
Wicksell, Anna. 50 år. Af Louise af Ekenstam..... 528		
Wretling, Emma. 60 år. Af H..... 253		
KVINNOFRÅGOR I ALLMÄNHET, SOCIALA FRÅGOR, LÖNEFRÅGOR.		
Allmän pensionsförsäkring. Kvinnornas ställning..... 569		
De gifta kvinnornas själfdeklaration. Af M. C..... 76		
Den kvinnliga överlärafrågan..... 219		
Det norska förslaget till ålderdomsför- säkring..... 585		
Det operonliga kapitalet och det sed- liga ansvaret. Af M. Anholm..... 121		
Det operonliga kapitalet och det sed- liga ansvaret. Af Vera Hjelt..... 148		
Det operonliga kapitalet och det sed- liga ansvaret. Af Betzy Kjelsberg... 183		
Ett ord med anledning af moderskaps- försäkringen. Af E. S—k..... 104		
Folkskolläraernas lönefråga. Af Anna Ljungberg..... 63, 75		
Förslaget till moderskapsförsäkring. Af Agda Montelius..... 91		
Handarbetslärarinnornas vid statens sam- skolor petition till Kungl. Maj:t. Af Andrea Eneroth..... 303		
Hur skall riksdagen svara på statens kvinnliga biträdens lönefråga. Af G. T—ll..... 49		
Kvinnan och arbetet. Af Elpis..... 441		
Kvinnofrågan och mänskoekonomien.... 525		
Kvinnorna och pensionsförhållandena. Af Adèle Philipson..... 430		
Lärarnas lönefråga. Af Gulli Petrini f. Rossander..... 393		
Mannen i domarsätet. Af Elsa Ek..... 542		
Medicinalstyrelsen och reglementerings- frågan..... 224		
Reglementeringsfrågan och svenska läkar- sällskapet..... 539		
Reformer och skenreformer. Af Elsa Ek Sakkunniges betänkande angående mo- derskapsförsäkring. Fredrika-Bremer- Förbundet uttalar sig..... 64		
Seminariernas lönefråga. Af Maria Jönsson..... 206		
Slöjdlärarinnorna vilja vara med. Af Hild. Sjöberg..... 478		
Stadsfullmäktigevalen i Stockholm 111, 124, 136		
Statens kvinnliga biträden i motioner och inför statsutskottet. Af G. T—ll 74		
Svenska läkaresällskapet och reglemente- ringen. Af Alfhild Tamm..... 582		
Ålderdomsförsäkringskommitténs förslag om allmän pensionsförsäkring..... 552		
Äktenskap eller arbetsförtjänst..... 205		
Äktenskap och kvinnlig statstjänst. Af Gertrud Törnell..... 87		
SOCIALA OCH FILANTROPISKA FÖRETAG, BESKRIFNINGAR ÖFVER BYGGNADER OCH INRÄTTNINGAR, RESESKILD- RINGAR M. M.		
Aachen—Aix la Chapelle. Af Naima Sahlbom..... 174		
Adelsköld, Elsa. En Rimforsäfflicka på odlarsträt. Af Maria Rieck-Müller.... 4		
Bernarr Mac Fadden och fastekuren. Af Ada Fallstedt..... 223		
Borgholm de sista majdagarna. Af G. R—tz..... 307		
Ceres döttrar. Af Ellen Nordenstreng 282		
De Bergman-Osterbergiska samhällskur- serna. Af G. P—G..... 199		
De svenska kvinnorna och kooperati- onen. Af Maria Rieck-Müller..... 503		
Elisabethskolan. Af Gulli Malmström 3		
Englands pärla. Af Ada Fallstedt..... 297		
En intellektuell afärsunion mellan Nor- dens kvinnor. Ett förslag af dr. Vera Hjelt..... 220		
En återblick på gamla tiders färgning. Af M. L—d..... 256		
Ett hem för öfvergifna mödrar och de- ras barn. Af Å. H—n..... 493		
Ett "Kvinnornas hus" på Baltiska ut- ställningen..... 541		
Ett reseminne från Belgien. Af Ellen Wester..... 400		

	Sid.
Fastekuren och MacFaddens "Health-home" vid London. Af Ada Fallstedt	17
Fredrika Bremer-Förbundets verksamhet 1911. Af S. L.	206
Föreningen Vaksamhet.....	285
Hemmet som skola. Ett besök vid Benninge. Af Sigrid Elmblad.....	348
Hulda Lundins Slöjdsseminarium. Af Hild Sjöberg	61, 293
Hur och hvar Ceres döttrar utbildas. Af Ellen Nordenstreng	357
Jane Addams och hennes skapelse Hull House. Af M. Anholm	443, 455
Jennys trädgård. Af Anna Levertin.....	258
Kooperativt jordbruk. Af Elpis.....	436
Några dagar i Touraine. Af Kerstin Härd af Segerstad	494
Några ord med anledning af Fredrika Bremer-Förbundets Stipendieinstitutionens 25-årsjubileum. Af Mathilda Silow....	584
När jag köpte stuga. Af Naima Sahlbom	55
Pigespejderne på Sanda	336
På biografbyrå. Af Lilly Laurent.....	66
"Ro". Lärarinnornas ålderdoms- och hvilohem. Af Maria Rieck-Müller.....	489
S. B. K:s egnahemsfond. Af Elpis	65
Sigrid Carlheim-Gyllensköld och Stockholms musikinstitut. Af E. K-n.....	384
Sjuksköterskekongressen i Köln 4-8 aug. Af Agda Meyerson	396
Spetsknypplerskor i Brügge. Af D. K-z	246
Stockholms barn- och ungdomsbibliotek. Af Greta Philip	98
Stockholms läsesalong. A. H-n.....	270
Sällskapet Barnavård	233
Södra Sveriges Sjuksköterskehem 1911	269
Uppsala Kvinnliga Upplysnings- och Platsförmödlingsbyrå. Af Anna Berg-Mortensen	540
Ut, ut! Men hvarthän? Af G. R-tz	394
Våra Röda-Korsstyrkor till kriget.....	527
Västerås Mecka, "Den välsignade ön". Af Ellen Nordenstreng.....	506
Ålderdomshem för svenska lärarinnor	234

UTLÄNDSKA KORRESPONDENSARTIKLAR, KVINNORÖRELSEN I UTLANDET.

Balkanstaternas kvinnor. Af Elpis.....	553
Danska regeringens rösträttsproposition	502
Dansk Kvindesamfund - 40 år. Af Elpis	162
De engelska kvinnorna och rösträtten...	395
Den finska landtdagen 1912.....	382
De tyska kvinnorna och rösträttsrörelsen	407
En frigjord albanesiska. Af H. W. Nevinson	412
En tysk kvinnokongress. Af Maria Cederschiöld	109
Finlands första kvinnliga stationsinspektör. Af Maikki Friberg.....	434
Från världens rösträttsfält. Af Ellen Wester. 32, 67, 111, 196, 243, 315, 346, 538, 560	
Förlkningsbilen fallen	161
Grannländerna	389, 469, 497, 541
Hinduen om kvinnan	447
Hos Rosa Mayreder	398
Kvindevalgretten i Danmark. Af Thora Daugaard	529
Kvinnans politiska rösträtt i Italien.....	370
Kvinnokongressen i Berlin. Af Maria Cederschiöld	127
Kvinnorna i Norge och statstjänsterna	40, 62
Madame Eliska Vincent. Af E. G. Nordin	477
M:me Marya Chéligas salong. Af Elpis	373
Männens rösträttskongress i London.....	516
Nya landvinningar	161, 233, 372

	Sid.
Några intryck från konferensen i Bryssel för bekämpande af den hvita slafhandeln. Af Clara Wahlström....	557, 575
Preussen och den kommunala rösträtten	513
Reformkraf i äktenskapslagstiftningen. Något af hvad man vill i Norge.....	242
Sojourner Truth. En af pionjärerna för K. P. R. Af Ellen Wester.....	432
Till engelska förlkningsbillens historia. Af Ellen Wester	101, 170
Ur bref från Mrs Chapman Catt till Rev. Anna Shaw.....	269
Utlandet. 53, 78, 90, 112, 188, 273, 284, 293, 541	

LITTERATURANMÄLNINGAR, UPSATSER I LITTERÄRA ÄMNEN, ESSAYER, KULTURSKILDRINGAR.

Amerikanska frihetskämpar. Af Ellen Kleman	418
Anderson, William: Svenskt stadslif under 1700-talet. Rec. af Ellen Kleman	410
Angered-Strandberg, Hilma: Hemma. Rec. af Maria Rieck-Müller.....	247
Barnens julböcker I. Af Sigrid Elmblad.	562
Barnens julböcker II. Af Anna Harpen Berg, Bengt: Genesaret. Rec. af Maria Rieck-Müller	387
Bergman, Hjalmar: Vi Bookar, Krokur och Rothar. Ur en stadskronika. Rec. af Sigrid Elmblad.....	388
Bergson, Henri: Filosofien och lifvet. Rec. af Rolf Nordenstreng.....	458
Branting, Anna: Valérie. Rec. af Sigrid Elmblad.....	597
Bååth-Holmberg, Cecilia: En svensk flic-kas dagbok under krigsfångenskapen i Ryssland 1808-1809. Rec. af Lotten Dahlgren	359
Bäckmann, Ida: Sveriges handelsförbindelser i ryska riket. Rec. af E. K-n	543
Camilla och Fredrika. En paralell. Af Lotten Dahlgren	518
Colmore, G: Suffragette Sally. Rec. af Ida Buergel-Goodwin.....	43
Cruppi, Louise: Femmes écrivains d'aujourd'hui I. Suède. Rec. af Ellen Kleman	316
Efterskörd	53
Elgström, Anna Lenah: Hafs-boken. Rec. af Ellen Kleman	211
Elgström, Anna Lenah: Fattigfolk. Rec. af Maria Rieck-Müller	399
En bok om den moderna franska författarinnan. Af Bertha Hübner.....	30
Engelke, Jenny: Lyckans tempel. Rec. af Maria Rieck-Müller	90
En kvinnlig släktforskare. Af Lydia Wahlström	42
Fahlstedt, Amalia: Glimtar. Rec. af Maria Rieck-Müller	531
Fjokla. Af Ida Bäckmann.....	460
Fogelklou, Emilia: Medan gräset gror. Rec. af R. N.	29
Forsgren, Claes och Ruth: Min egen-dom	482
Frihetens tillväxt.	388
Från George Eliots lefnadsväg. Af Sigrid Platen	318
Gagner, Marie-Louise: Svenska författare, deras lif och verksamhet II. Rec. af Susy Silfverbrand-Erikson.....	400
George, W. L.: En dans på rosor. Rec. af Maria Rieck-Müller.....	295
Gernandt-Claine, Jane: Morgondagens äktenskap. Rec. af Sigrid Elmblad....	211
Gernandt-Claine, Jane: Sveaborg. Rec. af Lydia Wahlström.....	553
Gilman, Charlotte Perkins: Den af mannen skapade världen. Rec. af Ellen Kleman	586

	Sid.
Glimtar ur Käthe Schirmachers "Das Rätsel: Weib"	125
Gleichen-Russwurm, A. von: Sällskapslifvet. Rec. af Ellen Nordenstreng....	587
Historisk och politisk litteratur. Af Lydia Wahlström	54, 66
von Horn, Brita: Lucrezia. Rec. af Sigrid Elmblad	222
Hülphers, E. Walter: Ödemarkens ansikten. Rec. af Maria Rieck-Müller....	175
Krig eller fred. Ett kapitel ur en bok om vänskapen. Af Lotten Dahlgren	471, 483
Kvinnans ställning i urkristendomen. Af Emanuel Linderholm.....	466
Kvinnornas ställning inför de olika nationernas lagar. Af Maria Cederschiöld	305
Käthe Schirmachers uppgörelse. Af Klara Johanson	114
Lamm, Martin: Johan Gabriel Oxenstjerna. Rec. af Lydia Wahlström.....	185
Lapparnas talman och deras danska vän. Af Rolf Nordenstreng.....	18
Lewenhaupt, Caroline: Lefnadsvishet....	482
Lindhé, Wilma: Ulla Grip. En berättelse från förra århundradet. Rec. af Anna Harpen	386
Lundh, Nils Wilhelm: Bleik. Rec. af Sigrid Elmblad	8
Malling, Mathilda: Mannen, hustrun och lord Byron. Rec. af Sigrid Elmblad	544
von Mühlau, Helene: Efter tredje barnet. Rec. af Sigrid Elmblad.....	283
Nordlund, Jenny: Hets. Rec. af Sigrid Elmblad	259
Norrbo, Elf: Miserere. Rec. af Maria Rieck-Müller	564
Några bref från Fredrika Bremer. Meddelade af Lotten Dahlgren.....	422
Om sproglig Forstaaelse. Af Alma Forsberg-Dalhoff 139, 152, 165, 188, 200, 209, 221, 236, 249, 261, 273, 285, 296, 309, 340, 353, 373	
Pegelow, Hanna: Krakar. Rec. af Sigrid Elmblad	259
Pylkkänen, Hilma. Af E. S.	337
Sager, Ida: Från gamla trädgårdsländ. Rec. af Ellen Nordenstreng.....	6
Schirmacher, Käthe: Gåtan kvinnan. Af E. K-n.....	260
Schück och Warburg: Illustrerad litteraturhistoria I. Rec. af Susy Silfverbrand	6
Siwertz, Sigrid: Målarpiraterna. Rec. af Sigrid Elmblad.....	8
Spetsar. Af Ellen Nordenstreng, 163, 187, 198, 207	
Stenbock, Louise, f. Mörner: Herrborum. Rec. af Sigrid Leijonhufvud....	435
Stjernstedt, Marika: Daniela Hertz. Rec. af Sigrid Elmblad.....	597
Sturzen-Becker, Ragnar: Oscar Patrik Sturzen-Becker. Rec. af Lydia Wahlström	115, 492
Svanström, Gustava: Den ljusa natten. Rec. af Maria Rieck-Müller.....	43
Tinayre, Marcelle: Kärlekens skugga. Rec. af Maria Jouvin.....	481
Trotzig, Ida: Cha-no-yu. Japanernas féceremoni. Rec. af Rolf Nordenstreng	271
Två danska diktare. I. Christan Winter. Af Maria Holmström	334
Två danska diktare. II. B. S. Ingemann. Af Maria Holmström.....	375
af Uggla, Carl R.: Legender och berättelser. Rec. af Maria Rieck-Müller	446
Ullman, Gustaf: Godheten själf och andra berättelser. Rec. af Maria Rieck-Müller	308
Undset, Sigrid: Jenny. Rec. af Maria Jouvin	565
Ur ett bref från en af Fredrika Bremers samtida. Af Lotten Dahlgren....	102
Ur Malla Silfverstolpes resejournal. Af Lotten Dahlgren	137, 150

	Sid.
Wagner, Paul: Trädgårdsväxternas näring. Rec. af Ellen Nordenstreng.....	248
Walín, Ingeborg: Födoämneslära. Rec. af Ellen Nordenstreng	235
Wrangel, Evert: Dikten och diktaren. Rec. af Susy Silfverbrand-Erikson.....	564
Wright-Kauffman, Reginald: Träldomens hus. Rec. af Maria Rieck-Müller.....	308

KONST, KONSTINDUSTRI, HEMSLÖJD.

Bönen. Ett nytt verk af Sigríd Blomberg. Af S. E-d.....	345
En permanent utställning i Stockholm för kyrklig konst. Af Maria Rieck-Müller	479
Från höstutställningen hos Giöbels. Af M. R-M.....	505
Föreningen Handarbetets Vänner.....	245
Gerda Wallanders utställning i Konstnärshuset	491
Gerda Wallander utställer i Berlin. Af Ada Fallstedt	78
Handarbetets Vänner utställning i Stockholm. Af B. H.....	552
Konst. Af T. K.....	20
Länens hemslöjdsutställning på Skansen. Af Hild Sjöberg.....	333
Musiklif på 1880-talet. M:me Marchesi och hennes sångskola. Af Ada Fallstedt	2
"Svenska konstnärinnor". Af Observator	162
Textilutställningen i Nordiska Kompaniet. Af B. H.....	532

MÖTEN, MÖTESREFERAT.

Centralstyrelsens för L. K. P. R. 9:de årsmöte	27
Ett 10-årsjubileum	497
Fredrika-Bremer-Förbundets årsmöte. Af S. P.....	289
Inbjudan till de svenska kvinnornas 2:a allmänna rösträttsmöte	268
Kvinnornas 2:a allmänna rösträttsmöte. Af Ellen Wester.....	307
Kvinnornas försvarsmöte i Stockholm. Af Elpis	104

	Sid.
L. K. P. R:s sommarmöte i Skåne....	281
L. K. P. R:s sommarmöte. Af S. L.....	294
Moderskapsförsäkringen åter under diskussion	152
När rösträttsfrågan är verkligt aktuell. Af Elpis	218
Opinionsmöte i Stockholm i moderskapsförsäkringsfrågan	129
Rösträttsdagen i Stockholm.....	184
Stockholms F. K. P. R:s 10-årsfest. Af A. H.....	281
Stockholms södra K. F. U. K:s 25-årsjubileum. Af M. R-M.....	479

DIVERSE.

Beatrice Harraden om "feminismen"....	409
Blif något. Ett samtal. Af Sten Grave	338
Böra icke kvinnorna resa en staty åt Fredrika Bremer? Af Elpis.....	77
Dagny 1912	6, 572
En fest i Fredrika-Bremer-Förbundets nya lokal. Af A. L. B.....	517
En oförrätt. Af Sigríd Platen.....	68
Ett försök. Af Viola Björk.....	322
Ett gulnadt minnesblad. Af Sigríd Platen	470
Ett 25-årsjubileum	79
Films. Af Metta Greger.....	14, 32, 44, 80
Fredrik den store och kvinnofrågan....	140
Från arbetsstråten. Af Metta Greger....	514
För folk i allmänhet. Öfvers. af Ellen Wester	436
Grennas andra kvinnliga stadsfullmäktige.....	64
Gåfvor till Rinforsaskolan.....	508
Mannen, kvinnan och dygderna. Af Ellen Wester	385
Med tidsvägen	501
Också ett blad ur kvinnorörelsens historia. Af Susy Silfverbrand.....	135
Reform på pianoundervisningens område. Af Ada Fallstedt	40
Selma Lagerlöf i Finland. Af Jane Gernandt-Claine	79
Skansens vårfest. Af Lif.....	260
Sveriges kvinnor lyckönskas	40
Till Dagnys delägare och prenumeranter	30

	Sid.
Våra tjänarinnor och hemarbetet. Af Maria Rieck-Müller	550
Ännu en gång fru Emilie Demant Hatt och Muittalus Samid birra. Af Rolf Nordenstreng	41

FRÅN ALLMÄNHETEN.

"Et varningsord" af dr. Sven Hedin. Af Aivva Uppström.....	57
Glöm ej "De gamla".....	437
Slöjdundervisningen i våra folkskolor...	533
Till Red. af Dagny.....	92, 125
Till Sveriges kvinnor.....	81
Öppet bref	116

RIKSDAGEN.

Notiser. 112, 135, 186, 207, 218, 232, 243, 255	
Riksdagsmotioner i kvinnofrågor.....	53
Ändringar af riksdagsordningen.....	172

INSÄND LITTERATUR.

Sid. 21, 33, 77, 113, 140, 163, 173, 189, 200, 213, 221, 235, 249, 258, 273, 285, 309, 321, 332, 413, 421, 437, 449, 461, 473, 480, 496, 505, 516, 545, 554, 566, 574, 590.	
---	--

NOTISER.

Sid. 5, 9, 16, 21, 29, 33, 52, 57, 81, 93, 101, 103, 105, 115, 125, 130, 136, 141, 147, 153, 162, 163, 165, 176, 185, 189, 196, 197, 201, 212, 223, 225, 236, 237, 285, 297, 306, 309, 325, 341, 353, 361, 377, 386, 389, 408, 411, 413, 421, 437, 457, 473, 485, 497, 528, 533, 545, 554, 590.	
---	--

FÖRENINGSMEDDELANDEN.

Sid. 57, 69, 93, 105, 116, 153, 189, 201, 212, 237, 273, 285, 473, 485, 509, 545, 554, 566, 577.	
--	--

Winnharnim 4 214

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 1. Stockholm den 4 Januari 1912. 5:e årg.

<p>Prenumerationspris: 1/2 år . . kr. 4: 50 1/2 år . . kr. 2: 50 3/4 " . . " 3: 50 3/4 " . . " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.</p>	<p>Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. Utgifningstid hvarje torsdag.</p>	<p>Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11—12. Sthlm 1912, F. Englund's Boktr.</p>	<p>Expedition och Annonsskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.</p>	<p>Annonnspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: —. Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annonns bör vara inlämnad senast måndag f. m.</p>
--	--	---	--	--

Solidaritet och partier.

ett nytt års ingång väcker eftertanken på ett helt annat sätt än de annars utan afbrott jämnt glidande dagarna. Uppgörelsen med det gamla årets händelser och framåtblickandet mot hvad det nya kan komma att bringa skärpa uppfattningen af det förhandenvarande. Hur ha då vi kvinnor det ställt?

Hvad som främst faller i ögonen är tudelningen inom kvinnornas läger. Å ena sidan ha vi då en stor grupp kvinnor, af hvilka somliga till sitt köns frigörelse direkt och målmedvetet sätta in sina krafter i striden mot fördomar och orättvisor, andra åter genom sitt eget jag, sin begåfning, sina kunskaper, sina forskningsresultat höja summan för det kvinnliga släktets värdesättning. De bilda de solidariska kvinnornas parti. Det är dessa som föra kvinnornas sak framåt. De arbeta med och för hvarandra, de veta att sammanhållningen kvinnorna emellan är det som ger makt, det som medför de stora segrarna.

Å andra sidan ha vi de osolidariska kvinnornas parti. Beklagligt som det är att denna grupp existerar, är den dock ett ofrånkomligt faktum. Den rymmer de många, många kvinnorna. Först dem, som ej stå i kontakt med sitt eget kön. Lefvande i direkt relation till män, beroende af dem och kringgårdade af manliga fördomar, ofta uppgående i en daglig slentrians bestyr, sakna de samhörighetskänsla med andra kvinnor. Deras närsynta

ögon upptäcka icke sammanhang och orsaksverkan. Äro de olyckliga, känna de detta rent subjektivt, utan uppfattning af att deras öde kan bero på generella missförhållanden; ha de det åter bra, reflektera de ej heller öfver orsaken till att så många andra kvinnor icke ha det så. Att kvinnorna just såsom kvinnor höra tillsammans och kunna vara hvarandra till hjälp ha de ännu icke anat.

Vidare höra till denna grupp — utom parasitkvinnorna som i sin bekväma ro stå de nyssnämnda nära i ovetenhet och liknöjdhet — de kvinnor, som direkt och medvetet motarbeta de solidariska kvinnorna. Dessa motståndare-kvinnor, i sig själfva typer af ej ringa psykologiskt intresse, äro ej okunniga eller omedvetna om de solidariska kvinnornas existens och sträfvanden, men de ställa sig i opposition mot dem. Skälen härtill kunna vara af hvarjehanda slag. Ej sällan är orsaken en okritisk mandyrkan, närd af ett odifferentieradt erotiskt känslolif. Om de okunniga och liknöjda bland de osolidariska kvinnorna på grund af sin talrikhet äro till skada för utveckling och framåtskridande, är denna sista grupp inom de osolidariskas parti, ehuru fåtalig, dock det större hindret. Kvinnorna i opposition mot kvinnan är en farlig företeelse.

Det är dock ej mellan de två stora kvinnoparterna, såsom vi här tagit dem i deras motsättningar, som striden står. Hvad kvinnorna ha att arbeta för är plats och rum i den manliga kulturvärlden, fri-

het och rättighet att där göra sin insats och lägga sitt plus till utvecklingen och framåtskridandet. Det är de solidariska kvinnornas parti, som härvid går i bräsch. Det äger också förutsättningar för att nå fram. Det kapital af makt och styrka, som ligger i den solidariska sammanhållningen, är garantien härför. Men utanför och öfver politiska och andra partigrupperingar måste kvinnorna hålla samman för att frestningen på solidariteten ej skall blifva för stor.

Musiklif på 1880-talet.

M:me Mathilde Marchesi och hennes sångskola.

Vi voro tre glada konservatorieelever, som efter avslutad kurs vid konservatoriet i Stockholm på 1880-talet begåfvos oss till Paris för att fortsätta våra studier för den ryktbara sånglärarinnan M:me Marchesi. Den ena af oss var den frejdade sångerskan Ellen Gulbranson. Då vi emellertid visste, att M:me M. var öfverhopad med elever från alla världens kanter, var det ju tvifvelaktigt, om vi skulle blifva antagna. Också funderade vi hit och dit under resan på hvad vi skulle sjunga som prof för att bäst låta rösten framstå. Ellen Gulbranson föreslog någon större aria, likaså Hedvig J. (min andra kamrat). Själftänkte jag helt blygsamt taga någon af Schumanns sanger.

Ändtligen randades den stora dagen, då vi i samlad trupp begåfvos oss till Rue Courcelles (nära Parc Monceau), där M:me Marchesi då bodde. Som jag var mest hemma i franska språket, fick jag tjänstgöra som ordförande. Vi aflämnade våra visitkort till betjänten och väntade i salongen med klappande hjärtan. Vår oro var emellertid öfverflödig. M:me Marchesi trädde in, ståtlig som en drottning men med ett gladt, älskvärdt leende på läpparne. Hon gjorde oss några vänliga frågor om vår nationalitet m. m. och bestämde vår lektion redan till påföljande dag. Några arior kommo aldrig i fråga. Ett par enstaka toner här och hvar, och man var antagen till elev.

Under en månads tid fick man aldrig öfva sig hemma, endast en stund dagligen hos henne, och äfven sedermera fick man blott öfva helt litet på egen hand. Vi voro alltid sex à sju stycken på en gång i en klass. Den ena fick åhöra den andra. "Ni lära Er af hvarann", menade Madame, "och dessutom vänja Ni Er vid åhörare och bli ej generade för att sedan sjunga för en publik". Hon var alltid skämtsam och glad ehuru ibland ganska sträng.

"Si je ne suis pas sévère vous ne faites pas de progrès. Après la leçon nous sommes amies", brukade hon säga. Stundom hände det att någon vid en skarp tillrättavising började gråta, men då blef hon mycket missnöjd. "Je déteste les larmes", sade hon, "une femme ne doit pas avoir des nerfs".

Hennes metod är allmänt bekant genom hennes "Sångskola". Hon lade största vikt vid de olika röstregistren och deras egaliserande. De förtjusande hufvudtonerna voro särskildt utmärkande för hennes elever. Emma Nevada och Emma Calvé, båda stjärnor vid Opéra Comique, briljerade särskildt med sina "notes flûtées" i "Lakmé" och "Perle du Brésil", där långa passager förekomma först utförda af flöjterna, sedan efterhärjade af sopranen.

En stor förmåga att elektrisera sina elever ägde hon också, och de flesta af hennes operaelever utförde sina partier med en glänsande italiensk brio. Hon var också mest intresserad af sin operaklass, och nybörjarna tillrättades af de äldre eleverna att säga att de ämnade sig till operan, för att hon skulle bli mera intresserad af dem.

Ofta mottog hon besök af musikaliska storheter, och man fick i hennes salonger se sådana herrar som Ambroise Thomas, Verdi, Rubinstein m. fl. Vid dylika tillfällen brukade vi förena oss nationvis om någon dyrbar blomsterkorg eller bukett, som presenterades hedersgästen af en bland oss. Själftänkte jag sålunda att å skandinavernas vägnar förära en sådan åt Rubinstein, och min stolthet ökades, då jag lyckades förmå den store maëstron att spela för oss. M:me Marchesi hade förgäfvos bedt honom därom — eller kanske ville hon ej själf besvara honom — emellertid tecknade hon åt oss att söka beveka honom, och jag, som stod närmast, vågade mig fram med en bön om "un tout petit morceau". "Qui peut donc résister à des yeux si implorants", sade Rubinstein, slog sig ned vid pianot och spelade stycke efter stycke till allas vår förtjusning.

En annan stor dag var den, då vi blefvo kallade till Franz Liszt för att under hans ledning inöfva några af hans körer. Liszt bodde under sin vistelse i Paris hos den store målaren Munkacsy, och det var med en viss nyfikenhet vi en vacker vårmorgon begåfvos oss till det lilla hotellet vid Avenue de Villiers. Ett mystiskt halfdunkel rådde därinne. De målade fönsterna insläppte en sparsam dager, och den i mörk färg boaserade trappuppgången med sina dunkelfärgade mattor och draperier, den dekorativa krigarrustningen i hörnet och de båda nunnorna i sina pittoreska kostymer, hvilka sutto orörliga som bilder i trappafatsen, allt bidrog att gifva en viss medeltidsprägel åt det hela.

Själftänkte ateljén var mycket sparsamt möblerad. Så när som på ett stort porträtt af Munkacsy själf och en magnifik flygel funnos där endast några stolar, och af den ryktbare målarens taflor fanns ej ett spår. Sedan vi samlats inträdde Mr och M:me Munkacsy, den senare förande Mr l'abbé Liszt, den älskvärda, hvithåriga, blinda gubben med det blida leendet på läpparna. Om en stund kom äfven Charles Gounod dit, och de båda kompositörerna omfamnade hvarandra hjärtligt och underhöll sig en stund lifligt med hvarandra. Äfven med Liszt fick jag äran tala några ord då jag efter repetitionens slut ledde honom ned för trapporna.

Vid denna tid var man i Paris alldeles i extas öfver

Juvel-, Guld- & Emalj arbeten.
DAVID ANDERSEN & Comp.

Hofjuvelerare.

4 Fredsgatan 4.

Arbeta för Dagny

genom att gynna dess annonsörer

att få höra och se de stora artisterna. På mer än en konsertaffisch läste man såsom ett särskildt lockbete, för publiken "Mr Liszt va présider", d. v. s. tänktes åhöra konserten från någon plats, där publiken kunde få se honom.

Vid Rubinsteins konserter slogos damerna om en bit af hans näsduk för att hemföra som minne. — De konserter Rubinstein gaf denna vinter voro väl bland de märkligaste någon pianist gifvit. Hela pianolitteraturen gick han igenom, från Bach till de moderna kompositörerna. Allt hade han i sitt hufvud, och allt behärskade han.

Stundom hade M:me Marchesi äfven fester för "la crème de la crème". Hon tillhörde ju själf den högsta societeten genom sitt giftermål med Marquis Castrone del Rajata. Vid dessa fester gjordes naturligtvis musik, och förfriskningar serverades i en liten förtjusande vinterträdgård, dit vi gärna brukade taga vår tillflykt under rasterna efter lektionerna.

I tre vintrar studerade vi — Hedvig J. och jag — hos M:me Marchesi och uppträdde på hennes elevuppväsningar i Paris, men sedan vi kommit hem och hvar och en af oss snart ingått giftermål, drogo vi oss tillbaka till privatlivet. Ellen Gulbranson, som redan första vintern ådragit sig en halsjukdom, måste sluta men upptog sedan sina studier för Stockhausen och utbildades slutligen af Cosima Wagner. Blanche Marchesi (dotter till M:me Mathilde) fortsätter nu undervisningen men har ej vunnit sin moders ryktbarhet.

Ada Fallstedt.

Elisabethskolan.

En reformskola i Gross Lichterfelde.

Första gången jag besökte Elisabethskolan var en vårdag — ja, den första riktiga vårdagen vi hade förlidet år. Jag hade tänkt att få höra på litet af hvarje och först och främst se på gymnastiklektionen, då jag efter påsken skulle undervisa vid skolan i "schwedisches Turnen". Men redan när jag passerade den åt gatan vända officiella sidan af skolan såg jag att det ej var en vanlig skoldag. Alla fönster och dörrar voro vidöppna, och man såg och hörde barnen öfverallt i trädgården, och när jag kom in såg jag hvad som stod på. Hela dagen var anslagen till "Gartenbau" för vådrets skull, och på grund häraf fick jag genast se en af skolans reformsidor. Det stora hvita huset är nämligen ej "skolan", utan "skolan" det är också den lilla furuskogen bakom, där hvarje klass har sin särskilda paviljong, där undervisningen sker under den varma årstiden — de stackars tyska barnen (och lärarna!) få ju arbeta långt sedan våra barn i Sverige kommit ut på grönbete. Till hvarje paviljong hör en trädgård som skötes af klassen under ledning af dess klassföreståndarinna.

Jag blef vid mitt besök genast omhändertagen af blif-

vande kollegor, och allt sevärdt förevisades. Första klassen — de största flickorna — hade under ledning af en snickare själf byggt sin paviljong och försedt den med nätta målningar. De andra klasserna hade prydt sina respektive med granna blomsterguirlander målade på fönster-ramar och bänkar och äfven på spjälstängslena kring trädgårdstjapporna. Paviljongerna bestå mest af tre väggar och tak och äro alltid öppna åt solsidan. Äfven i gymnastiksalen kan man, då sommaren kommer, ha så mycken frisk luft man vill genom att ena väggen skruvas bort.

Elisabethskolan är uppkommen på initiativ af nuvarande föreståndarinnan fröken Eleonore Lemp, en i pedagogiska kretsar mycket bemärkt person, som också gjort sig känd som författarinna. Hennes personlighet bär det hela och bidrar väl mest till den stora framgång skolan haft, då den alltjämt vuxit och redan, fast blott sex år gammal, måst byggas till. Genom hennes inflytande har förhållandet mellan lärarinnor och elever blifvit ett annat än som vanligen är fallet. Alla äro goda kamrater, enda skillnaden är att de äldre hjälpa de yngre. Genom det förtroende, som från lärarehall visas barnen, stärkes deras ansvarskänsla, och man hör ofta barnen säga att fusk o. d., som de varit med om i andra skolor, här alls inte kommer i fråga — det faller helt enkelt bort af sig själf. Äfven straff af hvarje art är ett okänt ord — förekommer ej ens som nedsatt betyg i flit, ordning och uppförande vid terminens slut. Dessa tre rubriker finnas ej i betygsformuläret, utan i dess ställe en kolumn, hvari kollegiet uttrycker sitt allmänna omdöme t. ex.: "Lisa hat uns alle nur Freude gemacht" eller mera sparsamt: "Lotte hat sich Mühe gegeben".

Undervisningen ledes så mycket som möjligt så, att allt "plugg" undvikes och barnen hjälpas till att tänka själfva och bilda en själfständig uppfattning öfver saker och ting. Alla intressen tillvaratagas, och alla fallenheter utvecklas. Sådana ämnen som "Gartenbau" och "Handfertigkeit" (bokbinderi, snickring, modellering o. d.) locka också en mängd elever allra mest.

Skolhuset är stort, ljusst och hygieniskt inredt. Dess höga korridorer äro alla prydda med vackra taflor och många porträtter af stora män och kvinnor, med hvars drag barnen på så sätt bli förtrogna från det de äro små. Hvarje klass täflar om att ha det vackraste klassrummet, och alltid äro fönsterna fulla af blommor.

När adventstiden närmar sig, börjar redan julstämningen i skolan. Ty af jul kunna barn aldrig få nog och julen förberedes här på ett särskildt sätt under adventsveckorna. I hvarje klassrum finnes då en julgran, som första veckan bär ett enda ljus och för hvarje adventsvecka får ett till, så att sista veckan brinna fyra ljus. Första lektionen hvarje morgon upplyses salen endast genom dessa ljus. De timmarna drömma barnen om hela året, och alla säga med en mun: "die Adventzeit ist die schönste Zeit in der Schule".

Gr. Lichterfelde 1911.

Gulli Malmström.

Mot förkylning

och dess följder, *hosta* och *katarrer*, vinner Salubrin allt större användning till *inandning*, helst medelst inandningsapparat, och till *värmande omslag* med utspädd Salubrin, hvarvid af-dunstningen bör förhindras medelst gummitaft. Mången använder därjämte *intagning af Salubrin* (en tesked Salubrin i ett dricksglas vatten) en till tre gånger om dagen. - - - -

Elsa Adelsköld.

En Rimforsaflicka på odlarestråt.

ELSA ADELSKÖLD.

Bland de lärarinnor som utexaminerats från Rimforsa — Fredrika-Bremer-Förbundets kända landthushållningsskola för utbildande af lärarinnor — är det hittills endast ett fåtal, som ägnat sina unga krafter speciellt åt småbruksundervisningen bland allmogekvinnor. Och detta förmodligen beroende på att nödvändigheten af grundliga och tidsenliga kunskaper äfven för småbrukarens hustru och döttrar ännu inte kommit in i det allmänna medvetandet — under det att våra hushållningssällskap endast till en del arbeta i denna riktning.

Om jag inte allt för mycket misstagit mig, var också blifvande utbildningsanstalter för allmogens kvinnor i de olika länen en af de faktorer man räknade med, när så mycken omsorg och möda från början nedlades på Rimforsa småbruksafdelning — den första i sitt slag här i Sverige. Att de från Rimforsa utgångna lärarinnorna under nuvarande förhållanden föredra att arbeta inom de vanligare och mer upplöjda områdena inom landthushållningen, är därför ganska naturligt — åtminstone när det gäller att arbeta för sin existens. Och de få platser, som stått öppna för dem, hvars håg oafvisligen legat åt småbrukarhållet, ha ej varit flera än att de kunnat fyllas af de bästa och mest mogna förmågorna bland dessa.

En af dem är fröken Elsa Adelsköld, som tillhörde Rimforsaskolans första lärarinnekurs, bland hvars allra duktigaste krafter hon räknades, särskildt när det gällde de till "småbrukarhemmet" hörande ämnena. Visserligen är hennes verksamhet i banbryterskornas led så nyligen börjad, att inga stora resultat ännu kunnat nås; men just detta arbete i obruten mark äger i sig själf så mycket intresse, att det bör äfven under sina tidigaste moment kunna väcka förstående hos hvarje främjare af svensk odling, han må nu vara småbrukarvän eller ej.

Redan sommaren efter sin afgangsexamen från Rimforsa deltog Elsa Adelsköld i den studieresa till Danmark, som Östergötlands småbruksstipendiater företogo under ledning af agronom Eklund. Under denna färd, då naturligtvis också Skåne besöktes, gjorde hon bland annat det rönet, att i fråga om jordkultur hade Danmark inga bättre lärdomar att ge än Skåne. Däremot förstår den danska jordbrukaren att reda sig med mindre. Han är anspråkslösare. Och, eftersom det nationella skaplynnat möjliggör ett verkligt solidariskt arbetssätt, så kunna de danska småbrukarne äfven vara hvarann till mycken hjälp. Konsekvensen häraf ser man också i att de redan för länge sen insett, att kvinnorna behöfva räknas med och erhålla tidsenlig utbildning för att ett småbruk skall kunna drivas rationellt.

Vid denna tidpunkt hade hon begynt tänka på att kunna bli ledarinna för någon af de studieresor för småbrukarkvinnor, som en del af våra hushållningssällskap anordna sommartid. Och efter den intressanta färden till Danmark deltog hon äfven — för vinnande af erfarenhet — i ett par kortare studieresor till Södermanland och Värmland, hvilka kommit till stånd genom en landbruksklubb.

Den följande vintern började Elsa Adelsköld sin verksamhet som föreläserska vid hushållningssällskapets småbrukarkurser i Södermanland och Värmland. Själf tycker hon sig härigenom ha kommit folket närmare, då hon vid att gå omkring i de olika hemmen kom i tillfälle att taga del af deras arbete och förhållanden. Särskildt i Södermanland tyckas dessa kurser ha verkat väckande och gifvit fart åt landbruksintresset och trots långa och dåliga vägar ha åhörarinna talrikt mött fram. Öfverallt har hon mötts af välvilja och lust att lära. Att lärdomen äfven burit frukt visas bäst i det att flera efteråt kommit och tackat. Sedermera blef hon biträdande lärarinna vid de af Hallands län anordnade konserveringskurserna på Katrinebergs folkhögskola.

Under den nu gångna sommaren har hon ledd den af Gefleborgs län anordnade studieresan för småbrukarkvinnor (stipendiater) — en resa, af hvilken hon fått inte blott en ökad erfarenhet utan äfven de angenämaste minnen. De konturer, som i det följande ges, äro dragna ur ledarinnans egen innehållsrika redogörelse till hushållningssällskapet.

Färden, som började i Gefle, gick först till Brogård, där Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala förlagt sin landthushållningsafdelning. Här deltaga eleverna i allt sådant arbete, som utföres af kvinnorna i de mindre landthemmen, för att sedan inte endast teoretiskt utan äfven praktiskt kunna meddela undervisning i dessa ämnen.

Under besöket här visades bl. a. de olika redskapen för mejerihandtering, hvarvid lärarinnan, fröken Agnes Sundberg, själf demonstrerade ostberedning. De intresserade småbrukarkvinnorna erhöles dessutom en hel liten lektion i mjölkhushållning, hvarunder de fingo göra sina frågor och skriva upp en hel del olika recept på ost. Sedan visades ladugård, svinhus, tvättstuga, köksafdelning och för öfrigt allt, som hörde till skolans område, hvarefter konsulent Ekvall höll ett instruktivt föredrag om planläggning af ett mindre jordbruk samt om kreatursskötsel.

Från Brogård fortsattes resan öfver Uppsala till Stockholm, där den då pågående småbruksutställningen på "Piperska muren", med sina föredrag om konservering, djurskydd, höns och kaniner, väckte ett lifligt intresse. Ett besök på Johanna Brunssons praktiska konstväfnadsskola skänkte de vetgiriga landtkvinnorna likaledes mycket nöje och inte mindre nyttiga lärdomar. Och, när så stockholmsdagen avslutades med ett Skansenbesök, nådde förtjusningen sin höjdpunkt.

Under de närmast följande resedagarna gjordes uppehåll vid Vingåker och Katrineholm, där åtskilliga mön-

DAGNYS LÄSARE

böra gynna

DAGNYS ANNONSÖRER

Freja-Magasinet.

Specialaffär för Damartiklar.

18 Humlegårdsgatan 18
29 Drottninggatan 29

stergilla småbruk och fruktträdgårdar togos i betraktande. Härifrån fortsattes till Rimforsa landthushållningsskola, efter att i förbifarten ha besett länets biodlarförnings bigård och Bjerka-Säbys mejeri och ladugård. Att uppehållet vid Rimforsa inte blef i förbifarten, är ju ganska naturligt, då man här kan sägas ha nått själva medelpunkten för alla de intressen, som höra samman med såväl detta slags studieresor som det praktiska kvinnoarbetet i allmänhet.

Här hade äfven gjorts allt för att stipendiaterna skulle få största möjliga behållning af vistelsen. Sålunda demonstrerades under olika lärarinnors ledning en del hemsysslor: matlagning, diskning, städning af sofrum, smörkärning m. m. I köket afskrefs recept på rätter och bakverk. I slöjdsalen gjordes anteckningar om väfvar och garner samt klipptes mönster af åtskilliga praktiska modeller. Och ute i trädgården demonstrerades trädgårdsskötseln i dess olika faser — ett ämne öfver hvilket äfven hölls föredrag af fröken Sigrid Melander. Skolans föreståndarinna, fröken Nathorst-Böös, höll dessutom ett föredrag öfver kvinnans arbete i hemmet.

Den hemtrefliga småbrukarstugan slog synnerligen lifligt an, och den dithörande ladugården studerades så noga, att både måttband och de teckningkunnigas ritstift togos till minneshjälp.

En af de bästa lärdomar, som omedelbart trängde sig in i de studerande småbrukarkvinnornas medvetande under denna två dagars rundvandring i Rimforsaskolan, var det för de flesta af dem ganska märkvärdiga faktum, att ett hems utstyrelse är bra mycket vackrare, utförd med de till den svenska hemslöjden hörande dragen, än när den bär fabriktämpelns typiska dussinprägeln. Och det inte mindre förundransvärda, att "fina fröknar" inte höllo sig för goda att utföra riktigt tungt grof-arbete!

Huru på alla vis uppskattadt detta uppehåll vid Rimforsa varit, fick äfven studieresans ledarinna till sin glädje höra, när hvar och en sedermera drog hemåt, ty då uttalade de allra flesta som sin åsikt, att "besöket på Rimforsa var ändå det bästa under hela resan".

Härifrån styrdes nu kosan söderut till Skåne, där utsädesföreningens försöksfält i Svalöf, Fridhems folkhögskola samt en mängd ypperliga småbruk studerades.

Ett af dessa senare ägde sitt särskilda intresse, emedan den, som här brutit mark och skapat sig rykte som framstående jordbrukare, är en kvinna. Hennes namn är fru Johanna Herrlin, och det lilla stället i Hörby, som hon efter mannens död för omkring 22 år sedan köpte sig och där hon till större delen själf brutit upp jorden, har skötts så klokt och kraftfullt, att hon erhållit diplom af Hushållningssällskapet "för välskött mindre jordbruk".

De sista resdagarna på återvägen norrut användes till besök på landtbruksmötet i Örebro, där stipendiaterna deltog i Småbrukardagens program. Här afslutades också den instruktiva och nöjsamma studieresan, och hvar och en styrde kosan till "den egna torfvan".

Dessa korta drag ur en lång "berättelse" ge möjli-

gen ett svagt begrepp om huru en sådan studieresa för kvinnliga småbruksstipendiaterna går till samt syftet därmed.

Men hvarken detta eller "berättelsen" säger något om det förarbete som här kräfvades, då ledarinnan uttänker resplanen och härunder får söka välja ut allt det bästa som kan vara lämpligt för ändamålet. Inte heller säges här något om huru utomordentligt lämplig Elsa Adelsköld själf är just på denna sin plats som ledarinna — och förresten öfverallt där det gäller att meddela kunskap åt landsbygdens kvinnor. Här har hon emellertid mer än de flesta den lyckliga förmågan att komma i kontakt med sina åhörare och lärjungar och att inge förtroende. Hon förstår dem nämligen och är hemma i sina stycken. Och så tar hon dem inte det minsta högtidligt, med tal och åthäfvor, utan naturligt — och framför allt roande.

Själf har hon under denna resa tyckt sig märka hurusom intresset för landtbruk och hem — bara på det senaste året — alltmer vaknat hos allmogens kvinnor rundt om i bygderna. Och nog finnes det odlingsbart fält för det slags krafter, som skolas vid läroanstalter sådana som Rimforsa.

Att deras uppgift och arbete bör vara af betydelse för vår nationella ekonomi är också ganska klart. Det mest önskvärda och nödvändiga återstår dock ännu: att alla våra hushållningssällskap ifrigare än hittills ville förhjälpa till det arbete som här endast väntar på att arbetsdagen snart måtte gry.

M. R—M.

Kvinnliga talare i de norska kyrkorna. Den sedan det i våras utfärdade förbudet mot Rev. Anna Shaw att tala i norsk statskyrka aktuella frågan om huruvida kyrkorna kunde upplåtas för kvinnliga talare har i dagarna afgjorts i Norge.

Statsrådet har nämligen fattat beslut om att kvinnor, under förutsättning att vederbörande lokala kyrkomyndighet gifver sitt samtycke därtill, må under för lekmän gällande villkor utanför de vanliga gudstjänsterna uppträda i kyrkorna med föredrag i kristliga och kyrkliga ämnen. För förslaget röstade regeringshögerns medlemmar samt statsrådet Holtmark. Minoriteten, de frisinnade regeringsledamöterna, röstade för att kvinnorna, i det afseende hvarom här är fråga, helt skulle likställas med män. De flesta af biskoparna hade uttalat sig mot förslaget, under det detsamma tillstyrkts af teologiska fakulteten.

Förnya i tid
prenumerationen
för 1912.

Dagny 1912.

Det är veckotidningen Dagnys femte årgång, som vi härmed anbefalla våra läsare. Tidningen kommer att som hitintills utgå med 52 nummer under året.

Till syfte och innehåll förblir den oförändrad, för kvinnorna viktiga reformfrågor såsom det främsta på dess program.

En i möjligaste mätto rikhaltig afdelning för ämnen af allmänt intresse afser att kunna göra tidningen omfattad af bredare lager, utanför de af kvinnorörelsen och dess frågor direkt intresserade.

Litteraturafdelningen kommer allt framgent att intaga sin gifna plats, hvarvid särskildt våra författarinnors alster uppmärksammas.

Genom korrespondensartiklar från utlandet söka vi följa kvinnorörelsen därute i dess skiftande faser.

Reseskildringar och kulturskildringar komma att allt emellanåt inflyta.

Som förut är det oss angeläget att lämna omfattande biografier öfver bemärkta kvinnor.

I öfrigt kommer tidningen att så vidt möjligt är följa de större aktuella frågorna samt upptaga hvad som kan vara af intresse för läsekretsen.

Till undvikande af afbrott i postbefordringen våga vi vördsammast uppmana våra prenumeranter att fortast möjligt verkställa prenumeration för året. Pris, postarvode inberäknadt, blir som förut kr. 4: 50 pr år; 2: 50 pr halfår; 1: 25 pr kvartal. Lösnummer 10 öre.

Prenumeration sker å närmaste postanstalt eller bokhandel.

REDAKTIONEN.

En ny prenumerant

skaffad af *hvar och en* af tidningens nuvarande prenumeranter **fördubblar** med ens upplagan.

Litteratur.

Schück och Warburg: Illustrerad litteraturhistoria. I. Sveriges litteratur till frihetstidens början. Af Henrik Schück. Andra omarbetade och utvidgade upplagan.

Från sina långa färder på klassisk mark har Henrik Schück med föreliggande arbete återvänt till Sveriges litteratur. Det är nu tredje gången banbrytaren inom vår äldre litteraturhistoria framlägger de värdefulla resultaten på detta område af sina egna och andras forskningar. Och han gör det nu, hvad de tidigare skedena beträffar, ur helt nya synpunkter, med utmönstring af en del föråldrade hypoteser och fullkomligt ny gruppering af materialet. Å ena sidan ägnas mycket större utrymme åt både den allmäneuropeiska och den svenska kulturhistoriska bakgrunden, å den andra har själfva litteraturhistorien starkare koncentrerats på Sverige. Bland nyheterna märkes upptagandet af de senaste teorierna om germanernas härstamning från Östersjöområdet samt framhållandet af svenska merkantila och litterära förbindelser västerut under vikingatiden. Äfven utredningen rörande den finska och lappska forndiktningens värde för kännedomen om denna tids svenska litteratur samt referatet af de von Friesenska åsikterna angående runornas uppkomst och vandringar äro exempel på framlagda nya forskningsresultat. Intressant och enligt undertecknads mening högeligen acceptabel är vidare författarens teori om den versifierade epikens förhållande till prosaberättelsen. Schück häfdar den uppfattningen, att den senare måste vara den primära. I vissa fall, såsom i fråga om författarskapet till Ynglingatal, återgår författaren till en gång förkastade antaganden.

Ehuru denna litteraturhistoria naturligtvis i första rummet har intresse för ämneslärare och studerande vid universitet och andra högre utbildningsanstalter, borde den dock ha förutsättningar att vinna inträde i vidare kretsar. Vi ha tillräckligt länge försummat studiet af vår äldre odlingshistoria. Och bokens framställningssätt är så populärt, att man visst ej behöfver fackmannens insikter för att njuta af den. Dess värde förhöjes ytterligare af det stora antalet ypperliga illustrationer.

S. Sbd.

Från gamla trädgårdsland. Af Ida Sager. Albert Bonniers förlag. Stockholm 1910. 137 sid. Pris 4 kronor.

Ett nytt bokligt julflöde har vället fram. Med sin unga kraft har det nog från den litterära intressesfären utplånat mer än en af 1910 års julböcker, såvida ej dessa berört psykologiskt eller kulturellt-aktuella spörsmål i hvilket fall de lugnt kunnat invänta kommande konkurrenser och — recensenter, äfven de försenade.

Till sådana lyckligt lottade böcker hör ofvanstående. Att tidsandans jordmån varit särdeles lämplig framgår bl. a. däraf, att nya böcker om blomar och blomsterkonst både utgifvits och mottagits med största intres-

se under det år som gått sedan "Från gamla trädgårdsländ" publicerades.

Bland de växter, som af Ida Sager samlats för att i hennes barndoms lek- och blomsterland "i levande minnen kunna berätta om gamla tider" står i "förteckningen" *Viola tricolor* sist. Detta syns mig ingalunda som en tillfällighet, snarare som ett helt naturligt utslag af den psykologiska estetik, hvarmed denna bok alltifrån första bladet är skriven. Läs bara teckningen af löken (*Allium*), denna eljes som nog så trivial ansedda köksingrediens! Hade *Viola tricolor* placerats tidigare, så hade vi möjligen förr förstått ursprunget till den underbara makt som satt Ida Sager i stånd att igenom vanors och fördomars törniga snår finna vägen till blommornas hos oss så länge aflagömda värld. Nu hållas vi i stället i den undrande spänning, som skärper både iakttagelse- och njutningsförmåga. Först när vi nått bokens sista blad, blir orsaken till förf:s betvingande makt oss klar. Där ger *Viola tricolor* förklaringen.

Långt tillbaka i tiden för den visserligen våra tankar, så långt som till den store skald, som kanske mest af alla bidragit till att göra England till ej blott blomsterkulturens utan blomsterkultens land. Dock, *Viola tricolor*s kraft tycks ej ha minskats sedan den dag, då Oberon berörde Titanias ögon med saften af "a little western flower". Tvärtom! Och att Puck åter sändts ut att söka den lilla trefärgade blomman, som en gång träffades af Amors pil, och att Ida Sager nu fått känna styrkan af dess makt, kan ej gärna betvivlas af den som följer henne bland trädgårdsländens "örter och blommor" (en ganska egendomlig — om ej engelsk — indelning förresten!). Hvarifrån skulle hon väl eljes ha fått denna kärleksfulla förståelse för blommornas innersta väsen?

Men *Viola tricolor* har ej blott gett henne kärlekens gåfva — tack vare Amors pil — utan äfven gjort henne i motsats till engång Titania i hög grad klarsynt. Så har den kvinnliga psykens fysiognomi förändrats sedan äldrottningens dagar! Det hortikulturella namnet *pensé*, som första gången påträffas hos fransmannen *Joannes Ruellius* 1537 (ej *Recellius* 1535, som förf. uppger), markerar onekligen ganska pikant denna psykologiska utvecklingsgång. Och inte jäfvas den just heller af den lilla engelska ballad, som berättar att den betecknande synonymen *heartsease* helt enkelt är ett kärleksbesviket hjärtas tacksamma hymn till tankarnas blomma (*pansy*):

"Ah cruel love, must I endure
Thy many scorns, and find no cure?"

I'll leave thee, and to Pansies come:
Comforts you'll afford me some.
You can ease my heart, and do
What love could never be brought unto"*

Ett nästan farligt vapen att ge i händerna på kvin-

* Detta enligt den förnämsta auktoriteten på penséernas historia, professor V. B. Wittrock: *Acta Horti Bergiani*.

noröreisens allra modernaste fakultets- och andra opponenter — vore det ej så trefligt tveeggadt.

Men hvad är det då, som *Viola tricolor* lärt Ida Sager att se, förstå och förtälja? Blommornas skönhet? Den känna ju de flesta. Deras botaniska egenskaper? Dem klarlägger vetenskapen. Deras hortikulturella uppgift? Den har ju t. o. m. arkitekturen tagit om hand. För hur mycket äro ej blommorna redan material! Ja, material! Men för Ida Sager äro de vida mer: vareiser, levande och lifgifvande, som trots blygsam och dold kraft alltid stå redo att smeka våra sinnen, stärka våra krafter och höja vårt mod, korteligen — försköna vår tillvaro. Säkra och ljufliga små förfäktare af den ändamålsenlighet, som är skönhetens nerv!

I alfabetisk ordning presenterar och karakteriserar Ida Sager sina vänner, "sommarens gäster, ättlingar af dem, som många generationer tillbaka vårdats och älskats af våra förfäder". Karakteristikerna bli ofta till små naturvignetter, öfver hvilka ljuset ligger flödande och varmt — däraf hennes blommors styrkande kraft, däraf hennes egen förmåga af skarp och kärleksfull iakttagelse, däraf kanske ock den mjuka och liffulla charm som ger språket dess individuellt poetiska form. Ty de hypermoderna skönlitterära tendenser till trots, som nästan bekämpa solens hygien, den förutan utvecklas intet lif till kraft och skönhet. —

Stämningen i dessa vignetter, som endast uppbäres af en liten blommas doft eller af styrkan hos en kryddväxt, är ofta så betagande, att vi därigenom förflytas än till tider

"för ambrarök och saronsdoft
och fjärilsfjun och blomsterstoff"

än längre tillbaka, då klosterlegender, folketro och ridarlif stod i nära kontakt med blommornas värld.

I kulturhistoria och folkloristik göra Ida Sagers blommor därför en lika vacker som i allmänhet tillförlitlig insats. Genom att förklara sig "utan stöd af fackkunskap, hvarken på botaniskt eller medicinskt område", har förf. här hejdat all eventuell kritik. Detsamma hade alligenom blifvit förhållandet om hon äfven tillagt: etymologiskt eller historiskt. Så har ej skett, och det vore därför orätt att ej påvisa några af de felaktigheter, som insmugit sig och störa detta eljes i viss mån banbrytande arbete. *Euphrosynon* t. ex., såsom ett namn gifvet af "romarna" i stället för af grekerna åt *Boraga officinalis*, förhållandet mellan *Thymon*, ej "Thymos" (timjan) och *Thymos*, ej "Thumos" (med), det från katalogspråket oväntade citatet *Tearosor* skyndar jag förbi. Åsikten att den röda och hvita luktärts-"arten" införts från Amerika och att *Lilium* och ej *Iris* var typen för Bourbonernas vapenbild lämnar jag äfven, då jag å annat ställe behandlat just dessa två blomsterspösmål.

Hvad däremot i en svensk bok af det värde som "Från gamla trädgårdsländ" ej utan vidare får förbigås är ett par mytologiska uppgifter. Vid karakteristiken af pionen, som ju fått sitt namn efter *Æsculapius* lärjunge *Pæon*, uppges, att den af "våra hedniska förfäder" ansetts utrustad med magisk kraft. Hur har manne förf. här tänkt sig folkens släktförhållanden?

Fullkomligt apokryfisk är uppgiften: "I urgamla tider ansåg man tisteln tillägnad Tor, och man trodde, att dess blommor fått sina klara färger af blixterna från Tors hammare". Härom finns nämligen intet ej ens antydt i den fornnordiska litteraturen, den enda säkra källa, som vi äga för nordisk-mytologiska sägner. Att Ida Sager likväl meddelat den, sammanhänger med ett förhållande, som jag ej gärna halkar förbi. Samma uppgift om tisteln förekommer nämligen äfven i ett utländskt arbete (där det må vara händt): *The book of herbs by lady Rosalind Northcote*. Med denna bok har "Från gamla trädgårdsland" så mycket gemensamt i material, uppslag och planläggning, att det knappt kan vara alldeles tillfälligt. Att båda begagnat samma källor kunde ju tänkas, men då man dels ser hvilka källor, den engelska förf. uppger i sin lista på begagnad litteratur, dels af henne själf direkt erfarit de stora svårigheter, som förenats med åtkomsten af dessa åldriga arbeten, blir man böjd att tro, att den svenska förf. i så fall ej begagnat dessa källor omedelbart.

Då lady R. Northcotes blomsterbiografier ej minst till följd af källornas svåråtkomlighet kräft mångårigt strängt studium, är hennes namn väl värdt att äfven bli känt hos oss, helst hennes arbete innehåller mycket af allmänt kulturhistoriskt intresse.

Ida Sager uppger flera tillförlitliga urkunder, som hon anlitat, särskildt Arvid Månsens och Henrik Harpe-strengs örtaböcker. Hvarför ej följa den engelske förf:s exempel att uppge alla? Redan Tusser förstod värdet häraf, då han 1577 skref:

"To get more skill
Read whom Ye will."

Så är det ju alltid praxis vid vetenskapliga arbeten och borde väl ej vara uteslutet vid skönlitterära. Jag skulle ej uppehållit mig härvid om liknande fall ej allt emellanåt förekommit och just där den skönlitterära gränsen berört den vetenskapliga. Att det litterära värdet endast förhöjes af autentisk vederhäftighet borde dock ej behöva påpekas.

Min skarpaste gensaga gäller dock förf:s slutord, att liksom växter i ett herbarium ej ha mycket "af saft och lif, så ej heller denna samling bleknade blommor och blad". Hur vore detta väl möjligt för blommor, samlade och vårdade med så sällsynt fin förståelse. Under det år, som gått, ha de ej blott vuxit sig starkare genom det intresse, hvarmed de mottagits, utan ock, hvarhelst de spridts, utsått kraftiga frön till spirande lif.

Bland 1911 års julböcker saknas Ida Sagers namn. Skall det dröja ännu ett år, tills det namnet åter ger oss en hälsning från blommornas innehållsrika värld, lika känsligt uppfattad och poetiskt meddelad som den, hvarigenom Ida Sager ej mindre öppnat ett nytt samfärdsled mellan nutid och forntid än lagt en ny väg framåt till rika och gifvande skönhetsområden.

Ellen Nordenstreng.

Mälarpiraterna. Af *Sigfrid Siwertz*. Albert Bonniers förlag, Stockholm. — **Bleik.** Roman från Nordsjödynerna. Af *Nils Wilhelm Lundh*. F. C. Askerbergs Bokförlagsaktiebolag, Stockholm.

Det är något som bland vår nuvarande rika mängd på unga litterära krafter rätt ofta gör sig gällande och som ju äfven kan äga sitt berättigande, nämligen mångfresteriet, experimentlustan. Men understundom verkar detta mera som ett lyssnande utåt än ett verkligt följande af ingifvelsens maning. Det starka intryck man erhåller af *Mälarpiraterna*, denna i sitt slag fullkomligt enastående gossodyssé, har sitt ursprung i den vissa känslan af att den uppbares af en allt igenom lefvande och verkligt strålande inspiration. Bort öfver de glittrande vågorna, bort till äfventyrens värld följer Sigfrid Siwertz sin fantasi, och läsaren följer honom, half solblind, half yr i hufvudet men oemotståndligt meddragen till vår nordiska sommars friluftslif, ut bland holmar och skär mellan "blomvassens hvitskära flockar", ut för "blå bris" på vida fjärdar med "strålande solgator och kryssande måsar", ut till allt hvad gossesjälens tänkt och drömt i mörka och ljusa stunder — en bok, icke för de unga, icke att sätta i händerna på en femtonåring för väcka längtan efter fantasiens omsättning i handling, men en bok för dem, som redan hunnit gå sig en smula trötta på färdevägen, till vederkvickelse, som ett solbad, en dröm om det svunna, en blick tillbaka och en minnesläxa af det som man hunnit glömma: gossesjälen drömmar, gossesjälen kraf på förståelse, gossesjälen försummade terra incognita, ty den är dock något mer än blott en underbar äfventyrsdikt denna midt i vintermörkret så strålande sommarsaga om skärgårdslif och gossedater.

Kanske julens vackraste bok.

Vacker, ehuru med ett blekare tycke, är äfven den historia från nordsjödynerna som Nils Wilhelm Lundh berättar oss. "Bleik" är en af dessa i fina färger tecknade skildringar, som kommer en att minnas en Pierre Loti, en Frensen, en Lie, alla dessa stilla karaktärslyriker, som breda öfver lifvet något af den ljushvita dager, som kan vara mera välgörande för blicken än sol och som låter allt framstå tydligt och dock utan hårda konturer eller skarpa färger. Det är en af dessa böcker, som man icke i andlös spänning rusar igenom, men som man växer samman med och som man efter genomläsningen lägger ifrån sig med saknaden efter någonting som hunnit bli en lefvande och kärt. Det är också en af dessa böcker, där författaren känsligt lyssnat inåt och följt sin genius, icke på en stormande äfventyrsfärd utan bort till det sträfsamma lifvet under slit och möda, därborta bland dynerna, där man kämpar för hvarje tumsbredd jord mot det allslukande hafvet och där man alla de "gröna spjut" till trots, som stickas ned i sanden för att binda den med, dock en dag kanske får en hel by bortspolad eller igenyrd. Ett af bokens bästa kapitel är just skildringen af en sådan by, "Wykolk", som, efter hundra års sömn i sanden, af en

rasande storm sopas fram på nytt och står upp ifrån de döda; och Bleiks vandring där, medan månljuset ligger in genom brustna fönster och dörrar och den lilla tegelkyrkan framträder med sina trädskellet. Man tycker sig känna gossens spökskräck, där han går fram i sanddrifvorna och blickar in i öfvergifna rum där ännu möbler och bohag stå kvar på sin plats och där "det prasslar kring knutar och gnyr i blåsten från gränder och ännu halft begräfdade gårdar och stugor rundt om".

Ett ofta återkommande ledmotiv utgör Högels kända psalm:

Wir sind ein Volk vom Strom der Zeit,
Gespült zum Erdeneiland,
Voll Unfall und voll Herzeleid
Bis Heim uns hold der Heiland.

Men det är hvarken pessimism eller pietism i tillämpningen af detta motiv, och ehuru hjälten dör i sitt lifs högsommar, känner man med författaren "att ingen hviloplats är så skuggig och sval, som bänken under Bleiks fläder, om inte kyrkruinen i Wykolk, där äppelträdet blommar hvarje vår och där goda människor samlas för att i bruset från det vida hafvet tälja sina minnen från färderna kring fjärran länder".

Nils Wilhelm Lundh är skåning, från den bördiga provins, där skördarna tidigast kunna bärgas. Det är kanske förklaringen till att han, som ännu tillhör den yngsta kretsen af våra skriftställare, kunnat framlägga ett så värdefullt bevis af mogen konst som "Bleik".

Denna bok skall säkert vinna spridning i alla de hem, där man sätter värde på vänskapen till en god bok, verkligen en af de bästa, som man kan bli vän med.

Sigrid Elmblad.

Notiser.

Oskarshamns första kvinnliga stadsfullmäktige. Teckningslärarinnan Anna Toll har invalts i Oskarshamns stadsfullmäktige; kvinnorna voro ifrigt verksamma för hennes kandidatur och ha hufvudsakligen bidragit till valets utgång.

Anna Toll är född d. 5 juli 1868, dotter till framlidne kapten Toll vid Kronobergs regemente. Sedan 1897

har hon varit anställd som ordinarie teckningslärarinna vid Oskarshamns Elementarläroverk för flickor samt vid Realskolan. Fröken Toll innehar dessutom befattningen som slöjdlärarinna vid flickskolan. Sedan ett år är hon ledamot af folkskolestyrelsen samt sedan länge sekreterare i Oskarshamns F. K. P. R.

Kvinnorna och fullmaktstjänsterna. Löneregleringskommitténs förslag till grunder för kvinnors befordran till lärarebeställningar vid statens läroanstalter, till andra beställningar vid inrättningar för vetenskap, slöjd eller skön konst samt läkarebefattningar kommer ej att bli föremål för proposition till den instundande riksdagen. Det lär nämligen, hvilket man ju ej kan finna så värst märkvärdigt, ha befunnits att någon k. proposition ej kan utarbetas i enlighet med de af löneregleringskommittén angifna riktlinjerna. Frågan måste därför underkastas en ny utredning efter helt andra grunder, och med all sannolikhet kommer regeringen att tillkalla särskilda sakkunniga med uppdrag att utarbeta ett nytt förslag i ämnet. K. proposition är därför icke att emotse förrän till 1913 års riksdag.

Kvinnliga beställningar och löner. Föreningen af kvinnor i statens tjänst hemställer att k. m:t i sammanhang med förslag till inrättande af ett statistiskt centralverk samt i förening med proposition om omorganisation af kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik ville föreslå att hos statistiska centralverket måtte anställas sex kvinnliga bokhållare och hos socialstyrelsen fyra med en begynnelselönen af 2,000 kr. och två ålderstillägg å 200 kr. samt att statistiska centralverket måtte erhålla 53 och socialstyrelsen 10 kvinnliga kontorsskrifvare med begynnelselönen af 1,600 kr. och två ålderstillägg å 200 kr. Vidare hemställas att om extra ordinarie kvinnliga kontorsskrifvarebefattningar skulle komma att inrättas hos statistiska centralverket begynnelselönen måtte sättas till 900 kr. med två ålderstillägg å 150 kr.

En sjuksköterskekommitté. Som bekant beslöt 1911 års riksdag att hos k. m:t göra framställning om verkställande af en undersökning angående sjuksköterskornas och sjuksköterskelevernas arbetsförhållanden. K. m:t remitterade riksdagsskrifvelsen till medicinalstyrelsen som nu förklarar sig sakna tillräckliga arbetskrafter att själf åta sig undersökningen. Styrelsen hemställer därför, att den önskade undersökningen måtte uppdras åt en kommitté på fem personer, däraf en sjukhusläkare och en sjuksköterska.

"Ninon"

Damhandske

af

glacéläder.

Alla färger.

Kr. 1: 95.

"Lady"

Damhandske

af

glacéläder

med uppstickade sömmar.

Alla färger.

Kr. 2: 50.

A.-B. NORDISKA KOMPANIET

STUREPLAN — REGERINGSGATAN.

Fru Maria Callméns

Dansundervisning, Riddaregatan 17, 1/2 tr.,
börjar för Skolungdom den 17, för Äldre den 19 jan. Anmälning kl. 12—2 och 5—7 e. m. Riks Öst. 27. Allm. Öst. 2 86.

Adèle Callmén,

Lärarinna i dans och plastik.

Sprid DAGNY!

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4:50 för $\frac{1}{2}$, 2:50 för $\frac{1}{4}$, och 1:25 för $\frac{1}{8}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat *minst* 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) *Antingen*: Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst* 5) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) *Eller*: Man prenumererar å närmaste postkontor (*ej* annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I Stockholms tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

Folkskolans Barntidning

utgifven och redigerad af STINA QUINT utkommer 1911 i sin tjugonde årgång.

Ett rikt illustrerad nummer hvarje vecka, 36 veckor under året.

Bästa och lämpligaste läsning för barn af alla samhällsklasser.

Prenumerera å närmaste postkontor. Pris för helt år Kronor 1:65, halft år 90 öre.

**ANNONSERA I
DAGNY.**

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halfva priset eller 7½ öre pr mm.)

ANSTÄLLNING som lärarinna i Kindergarten önskar flicka som genomgått 8-klassigt läroverk, Kindertansseminarium och vistats i England för utbildning i engelska språket. Goda ref. Svar till "C. H.", Svenska Telegrambyråns Annonsaf., Stockholm.

Sjukgymnast,

som genomgått D:r Kleens Institut, önskar plats i familj, hos läkare eller på Institut. Svar till "Sjukgymnast", Hörby p. r.

21-årig flicka

från godt hem önskar efter nyåret plats som husmoders hjälp och sällskap, där jungfru finnes. Svar till »Dalom», Hedemora p. r.

Landbrukaredotter

önskar till nyåret plats i god familj. Är kunnig i matlagning och i ett hem förefallande göromål. Vill anses som familjemedlem. Har förut innehaft dylik plats. Tacksam för svar till "Förlovvad 22 år", Karlskrona p. r.

Plikttrogen flicka

önskar sjukvårdsplats. Bästa rek. Svar märkt »Julen 1911», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm f. v. b.

En ung, snäll och villig flicka

med elementarskolebildning önskar plats som hjälp och sällskap åt äldre sjuk dam. Löneanspråk 20 kr. i månaden. Helst i Stockholm eller dess omedelbara närhet. Vidare underrättelser genom bref till N:o , Enköping p. r.

ENKEL, bättre flicka, kunnig i matlagning och alla inom ett hem förekommande göromål önskar plats att förestå hushåll eller som husmoders hjälp. Svar till »Familjemedlem», Lillsjödalen.

UNG, bildad dam, som genomgått elem.-läroverk, tysk pension o. husm.-skola med praktiskt godt sätt, önskar kortare, event. varaktig anställning hos fin, bildad, ensamstående dam för att blifva till verklig nytta i hemmet eller under resa. Svar till "20 år" under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

FLICKA med flera års vana i sjukvård önskar privat sjukvård. Tacksam för svar till "Ellen", Sjögestad, p. r.

Småskolelärarinna

önskar mot fritt vivre under jan.—febr. plats i familj. Är villig deltaga i hvarjehanda göromål, event. läsning med barn. Svar till »Familjemedlem», Ulfstorp p. r.

UNG BILDAD FLICKA, som genomgått hushållsskola och under 2 år förestått ett hem, önskar omkring den 15 jan. plats i god familj, helst i stad. Villig deltaga i inomhus förekommande göromål. Svar t. »21 år», Gringelstad, Skåne.

Å egendom

önskar ung, bildad flicka från godt hem snarast plats som husmoders hjälp. Betyg från genomgången hushållsskola jämte referenser. Svar till »R. L. O.», Svenska Annonsbyrå, Göteborg.

Husföreståndarinneplats

önskas af enkel, bildad, musikalisk flicka hos helst äldre herre. Svar till »Pliktkänsla», Sv. Dagbl. Exp., Stockholm.

Hushållsplats.

27-årig flicka, fullt kunnig i ett hems skötande, önskar plats att förestå eller på egen hand sköta ungherres hem. Svar till »Hushåll 1912», Örebro p. r.

Mot fritt vivre

önskar ung lärarinna plats i Sthlm eller dess omedelbara närhet. Undervisningsvan, musikalisk, språkkunnig. Önskar använda öfrigt tid till egna studier. Svar till »E—m», Örebro, p. r.

Ung Värmländska

af god familj, frisk, villig, glad och musikalisk, med goda betyg från 8-klassigt läroverk, önskar plats i aktningssvård familj att undervisa barn samt vara frun till hjälp och glädje. Svar till "Små anspråk", under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Engelsk Dam

önskar anställning i god familj i Stockholm mot fritt vivre. Goda referenser erhållas samt vidare upplysningar genom Fredrika-Bremer-Förbundets Byrå, Drottninggatan 54, kl. 12—4, Stockholm.

Ung bättre flicka

önskar plats antingen i yngre tjänstemannafamilj där jungfru finnes, som husmoders hjälp, eller som hushållerska åt skolbarn i mindre stad. Verkligt villig. Svar till "H. E. 15 jan.", Åshammar, p. r.

PLATS som husföreståndarinna i godt hem där husmor saknas, sökes af bildad, hushållsvan flicka, 34 år, skicklig i matlagning, bakning, alla husliga bestyr. Van att med omsorg och sparsamhet sköta ett hushåll, gärna där barn finnes. Goda betyg. Svar »Pålitlig — duglig», Sv. Telegrambyrå, Sthlm f. v. b.

Ung dam af fin familj söker värdinneplats

i bildad familj helst i Stockholm. Utmärkta referenser. Personlig uppgörelse. Svar till "Conventionelle", Linköping p. r.

FLICKA, som genomgått folkhögskola och husmodersskola, önskar mot fritt vivre komma i familj för att hjälpa till med matlagning. Svar till "18 år", Jämshögsby.

UNG flicka af god familj önskar plats som sällskap och hjälp, helst på landet, i bildadt hem där jungfru finnes. Kunnig och van att deltaga i alla slags husliga göromål. Lön önskas. Svar till "21 år, nyåret 1912", Nordiska Annonsbyrån, Göteborg.

Flicka

af god familj söker plats som Husföreståndarinna hos fin, respektabel herre, helst i stad och där jungfru finnes. Bästa relationer kunna företes. Lön enligt öfverenskomelse. Platsen önskas tillträda i januari eller något senare. Svar märkt "Husföreståndarinna", Ekdalen.

LEDIGA PLATSER.**Lärlarinna,**

kompetent att undervisa 2:ne flickor, den ena i 3:dje förberedande, den andra i 1:sta kl. kurs samt pianospelning, önskas för vårterminen 1912. Svar med kunskapsbetyg m. m. till D:r S. Kempe, Ragunda.

Elementarbildad

lärlarinna, helst med någon undervisningsvana, önskas till omkr. 20 januari för 2:ne flickor i klasserna 1 och 3:dje förberedande. Elevernas bibringande af första grunderna i pianospelning önskvärd. Betyg, rekom. och foto. jämte uppgift om löneanspråk insändas till Förvaltaren H. Vikner, adr. Dådran.

Skicklig lärlarinna

önskas under vårterminen 1912 att undervisa en gosse för inträde i II klass. Svar med lönepretentioner, betyg och fotografi till Bruksförvaltaren Carl Engström, Starbo Bruk, Smedjebacken.

Bildad, ung dam,

musikalisk och med intresse för husliga göromål, erhåller på nyåret plats genom

Stockholms Förmedlingsbyrå,
R. 9234. Hedström & C:o. A. 8155.
Norrländsgatan 8-10, 1. tr.

En lärlarinna,

hurtig och energisk, samt fullt kompetent att undervisa två eller tre barn för tentamen till femte klassen i läroverk får plats i norrländsk prästgård strax på nyåret. Betyg, rekommendationer och uppgift å löneanspråk sändes till kyrkoherde Olof Carlsson, Hede.

BARNKÄR, duglig bildad flicka erhåller plats i familj i Borås att jämte husmodern sköta hemmets sysslor och tre barn. Hjälptill gröfre sysslor. Svar med åldersuppgift och löneanspråk till »Husmoder», Borås p. r.

Husföreståndarinna.

Medelålder, pliktrogen dam, fullt kompetent att med ordning och sparsamhet sköta ett litet, bättre hem, erhåller förmånlig anställning i Göteborg.

Utförligt svar jämte fotografi till "Musikalisk", Svenska Telegrambyråns Annonsafdelning, Göteborg.

Maskinskrifverska

och stenograf erhåller plats nu genast inom maskinaffär i Stockholm. Sökande bör vara fullt hemma i tysk och engelsk korrespondens samt bokföring. Svar med uppgift om referenser samt löneanspråk torde insändas, märkt "Ferm 1912" under adr. S. Gumælii Annonsb., Sthlm, f. v. b.

En erfaren sköterska,

fullt kompetent att på egen hand vårda ett litet spädt barn, kan erhålla anställning i febr. månad. Öfriga fordringar på den sökande äro: Frisk, snäll, angenäm, renlig, ordentlig, arbetsam, tystlåten och med godt utseende. Hon bör vara kunnig i sömnad — samt kunna hjälpa sin matmor vid hennes toilette, packning etc.

Kunskap i engelska språket önskvärd. Familjen (3 medlemmar) vistas mestadels i utlandet. Reser på nyåret till Rivieran. Bästa rekomm. fordras. Svar med foto. och lönepretent. till R. de Kotinski, villa Rogilini, Beausoleil. (Alpes Maritimes France).

Kvinnlig stenograf,

hvilken, på grund af flerårig selsättning som kontorsstenograf, stenograferar svenska absolut korrekt och felfritt, erhåller anställning den 1 februari å större liförsäkringsbolag.

Ansökningar, hvilka behandlas konfidentiellt, med fullständiga upplysningar angående kompetens, vitsord och löneanspråk till "Förstklassig kontorsstenograf", under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Sjuksköterska.

Till följe sjukdom är plats genast ledig å Adelfors hvilohem för bröstsjuka, Adelfors.

Elementarbildad,

barnkär, helst musikalisk flicka erhåller i januari god plats hos brukstjänstem.-fam. i mell. Sverige för att undervisa 8-årig gosse och i öfrigt deltaga i sömnad och husliga sysslor. Svar med foto., ålder, lönepret. till "Familjemedl. X. 44" under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Köksförestånderska

sökes till Nyköpings hospital på grund af förutvarande befattningshafvarens befordran.

Löneförmåner: lön 400 kr. med ålderstillägg efter 2, 5 och 10 års tjänst om resp. 40, 40 och 80 kr. — slutlön sålunda 560 kr. —, kost och 125 kr. i kostförbättringspenningar, bostad med värme och elektriskt ljus samt tvätt. Efter 55 lefnads- och 20 tjänsteår pension å 480 kronor.

Sökande, af hvilka elementarbildad har företräde, insände betygsskrifter, prästbevis, läkarebetyg och fotografi till

Hospitalssysslomannen.

Ung dam eller herre

något van vid maskinskrifning erhåller genast plats å större kontor härstädes. Svar till "Mignon" under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

GYNNA ALLTID DAGNYS**ANNONSÖRER!****Kvinnliga arbetsområden.**

Utbildningskurser m. m.

Muntliga och skriftliga

upplysningar genom

Fredrika-Bremer-

Förbundets Byrå,

54 Drottninggatan.

Sprid Veckotidningen DAGNY!

DEPOSITIONSRÄKNING

5 %

SPARKASSERÄKNING

4 1/2 %

KÖPMANNABANKEN,

Arsenalsgatan 9,
Södermalmstorg 8,
Sturegatan 32,
STOCKHOLM.
Aktiekapital 3,000,000 kr.

Sprid Dagny!

Wiréns Eau de Cologne **ROYAL** är fortfarande oöfverträffad.

Erhålles i hvarje välförsedd parfymhandel samt direkt från

A. G. Wiréns Tvål- och parfymfabrik. (Grundad 1860.) Kgl. Hoflev.
21 Lilla Vattugatan 21 - - - Stockholm.

Prenumerera på DAGNY!

SKIDOR,

Skridskor, Kälkar, Skridsko-
segel, Isjakter, Vantar, Mössor,
Tröjor, Pjäxor, Sportskor,
Socker m. m.

Mauritz Widforss' H.-A.-B.

Kungl. Hofleverantör.

Klarabergsgatan 31, Stockholm.

Filialer: Drottninggatan 88,
Stadsgården 2.

Lektioner i Linnesömnad

(äfvén blusar, barnkläder m. m.)

Praktisk metod, utan träckling.

Hvarje elev disponerar en symaskin.

KARIN EGNÉR,
Stockholm.

Sibylleg. 36. R. T. 35 30. A. T. 21004.

EVA EGNÉR,
Malmö.

Fersens väg 2. Tel. 44 90, ev. 4083.

Sju präktiga äfventyrsböcker för barn o. ungdom.

Tsarens kurir. Berättelse för barn och ungdom.
Fritt efter Jules Verne af Alfred
Smedberg. 352 sidor med 47 illustrationer af Karl Aspellin. Kar-
tonnerad. Pris 75 öre.

Parzival. En riddarsaga från medeltiden. Bearbetning
af Hugo Gyllander. 259 sidor. Med 45 illu-
strationer af Ingeborg Uddén. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Sagogrottan i Sagoskogen. En samling
sagor af
Harald Östenson. 303 sid., 50 illustrationer. Kartonnerad. Pris
75 öre.

Den hemlighetsfulla ön. Berättelse för barn
och ungdom. Fritt
efter Jules Verne af Alfred Smedberg. 312 sidor, 44 illustratio-
ner af Brita Ellström. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Hjälten bland hjältar skildrade för barn och
ungdom af Marie Lou-
Charles G. Gordons lif och stordåd, ise Gagner, 304 sidor,
33 illustrationer af Edv. Berggren. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Nybyggarna i Kanada. Berättelse för barn
och ungdom. Bear-
betning efter Kapten Marryat af Anna Gustafsson. 296 sidor. 39
illustr. af Nils Larsson. Kartonnerad. Pris 75 öre.

I Guldslottets Rosengårdar. Sagor och
berättelser
af Harald Östenson. 151 sid., 39 ill. Kartonnerad. Pris 75 öre
Erhålles i hvarje bokhandel eller direkt från

Folkskolans Barntidnings Förlag, Stockholm. (Stina Quint.)

STOCKHOLMS MUSIK-INSTITUT

Brahegatan 7 B. ö. g. III. Allm. Tel. 115 96

Vårterminen börjar den 9 januari. Anmälningstid måndagen den
8 januari kl. 1/2 1-1/2 4 samt 1/2 6-1/2 7 e. m. Under terminen an-
mälning- och mottagningstid måndagar och torsdagar kl. 1/2 2-1/2 3.
Prospekt tillhandahållas.

Sigrid Carlheim-Gyllensköld.

Sprid Veckotidningen DAGNY!

OBS.! Fredrika OBS.!

Bremer-Förbundet.

Å Fredrika Bremer-Förbundet
finnas anmälda lektionsgifvare, in-
och utländska, hushållsbiträden af
olika slag, barnfröknar, kontorsbi-
träden, gymnaster m. m.

Mottagningstid kl. 12-4.

Adr. Drottninggatan 54, Stock-
holm.

Allm. tel. 48 16. Riks tel. 27 62.

Prenumerera på posten eller tel. Ö. 3275 på

Mönstertidningen

Konstslöjden i Hemmet.

Pris 3.50 pr år, 12 häften. Lös-
nummer 30 öre. Innehåller mön-
ster till broderier, väfnader, läder-
plastik, gyllenläder, drifning i me-
tall, målning på porslin, trä, m. m.

Prenumeranter få begäramönster.

Äldre årgångar realiseras.

Red.: Valhallavägen 19, n. b.,
Stockholm.

Filial: Haparanda.

G. o. A. MEUKOW.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Solidaritet och partier.

Musiklif på 1880-talet. M:me Marchesi och hennes sångskola.
Af Ada Fallstedt.

Elisabethskolan. Af Gulli Malmström.

Elsa Adelsköld. En Rimforsafflicka på odlarestråt. Af Maria
Rieck-Müller.

Schück och Warburg: Illustrerad litteraturhistoria. I. Rec.
af Susy Silfverbrand. Ida Sager: Från gamla trädgårds-
land. Rec. af Ellen Nordenstreng. — Sigfrid Siwertz:
Målarpiraterna. Nils Wilhelm Lundh: Bleik. Rec. af Sig-
rid Elmblad.

Notiser.

Gynna Dagnys annonsörer!

Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.